

Michael Clark / Stephen Petronio Lalala Human Steps

Amsterdam
Stadsschouwburg
20.15 uur

Michael Clark & Company
11, 12, 13 juni 1988

Stephen Petronio Company
24, 25, 26 juni 1988

Lalala Human Steps
28, 29, 30 juni 1988

met dank aan Golden Tulip Barbizon Palace

Michael Clark & Company

worden exclusief gepresenteerd door:
Bolton & Quinn Ltd
15 Prebend Gardens
London W4 1TN

The Fall:

JLP Concerts Ltd
tourleider: Trevor Long
geluidstechnici: Diane Barton, Ed Hallam
techniek: Phil Ames

Michael Clark

Michael Clark & Company

I Am Curious Orange (wereldpremière)

choreografie: Michael Clark
muziek: The Fall

decorontwerp Michael Clark
kostuumontwerp Bodymap, Leigh Bowery, Michael Clark
overige kostuums Clive Ross, Eric Holah
belichting Charles Atlas

**Michael Clark
& Company** Leigh Bowery
Leslie Bryant
Michael Clark
Matthew Hawkins
David Holah
Julie Hood
Amanda King
Ellen van Schuylenburgh

The Fall Mark E. Smith
Craig Scanlon
Marcia Schofield
Brix Smith
Simon Wolstencroft

extra's:

Jasmijn Antonisse, Marco Dekker, Gonda Dharmaperwira, Kora Greene, Désirée de Groote, Miek d'Herripon, Hilde Kokshoorn, Marjolein van Nieuwkent, Janis Pearson, Marieke Perlstein, Yvonne Popeijns, Maxine Railton, Lies Schuring, Albert Jan van der Stel, Jildou Straat, Mirjam Vos, Paul Waarts, Karim J. Yousfi

produktieleiding Steven Scott
technische leiding Paul O'Brien
toneelleiding Melanie Bryceland
assistentie toneelleiding Nicky Ballantyne
bedrijfsleiding Julia Carruthers

Co-productie Sadler's Wells/Holland Festival.

Deze produktie werd mede mogelijk gemaakt door het Ministerie van WVC/
Internationale Betrekkingen en The British Council en vindt plaats
in het kader van de manifestatie Willem III & Mary

I Am Curious Orange

I Muziek

Jerusalem

tekst: W. Blake/M.E. Smith
muziek: M.E. Smith

Kurious Oranj

tekst: M.E. Smith
muziek: M.E. Smith, B. Smith, S. Hanley, S. Woolstoncraft

Wrong Place, Right Time

tekst en muziek: M.E. Smith

Hip Priest

tekst: M.E. Smith
muziek: S. Hanley, M. Riley, C. Scanlon, P. Hanley

PAUZE

Take Out The Trash? I Wouldn't Know Where To Begin

II Muziek

Frenz

tekst en muziek: M.E. Smith

Bad News Girl

tekst: M.E. Smith
muziek: B. Smith

In These Times

tekst en muziek: M.E. Smith

An Older Lover

tekst: M.E. Smith
muziek: S. Hanley, M. Riley, C. Scanlon, M.E. Smith

Cab It Up

tekst en muziek: M.E. Smith

Bremen Nacht

tekst: M.E. Smith
muziek: S. Rogers, M.E. Smith

Deze muziek is uitgebracht bij Warner Brothers Ltd.
met uitzondering van 'Hip Priest' en 'An Older Lover'
(Minder Music Ltd.)

Michael Clark

door Allan Robertson

Clark werd geboren in Schotland en groeide daar zo ongeveer dansend op. 'Het schijnt' zegt hij met zijn zachte, zangerige stem die nog steeds een licht Schots accent heeft, 'dat ik toen ik vier was al tegen mijn moeder heb gezegd dat ik danser wilde worden'. Zijn wens werd gehonoreerd met lessen in Schotse dans in Aberdeen. In aansluiting daarop vertrok hij naar Londen, waar hij werd aangenomen bij het Royal Ballet. Ondanks zijn jonge leeftijd werd zijn uitzonderlijke danstalent al heel snel herkend en was zijn bedje gespreid als toekomstige Prince Charming van het gezelschap. Clark besliste echter anders; hij gaf er de brui aan en vertrok. Hij zegt nu dat hij de training wel goed vond, maar dat zijn dagelijks bezigheden niet te combineren waren met zijn uitgaansleven. Op zijn zeventiende besloot hij dat kunst niet in een ivoren toren thuishoorde en ging op zoek naar een vorm die de discipline van de dans en de spontane kracht van het leven in zich zou verenigen. Hij danste een tijdje bij Ballet Rambert en ging naar New York om lessen te nemen bij Merce Cunningham. Toen hij begin 1980 naar Engeland terugkeerde, was hij vastbesloten zelf een choreografie te maken. In 1983 ging hij samenwerken met Ellen van Schuylenburgh wat al snel tot het oprichten van een eigen groep leidde.

Over zijn nieuwe stuk wil Clark wel kwijt dat er iets van de manifestatie 'Willem III & Mary' in zal doorschemeren. 'Ik ben nieuwsgierig hoe ons denken en handelen hun wortels in het verleden hebben.

Dat hele katholieke en protestante gedoe is in driehonderd jaar niet veel veranderd'.

Clarks typische stijl is een levendige mengeling van elementen uit het klassieke ballet met de strengheid van Merce Cunningham en de eclectische energie van Twyla Tharp.

Daarover heen gooit hij een saus van ontwrichtende humor, punk, glitter en ruwe baldadigheid. Clark maakt zijn choreografieën meestal op rockmuziek. In 'I Am Curious Orange' zijn dat oorspronkelijke songs van The Fall.

Clark zegt dat hij een soort theater wil maken waarin alle stijlsoorten en technieken naast elkaar kunnen bestaan en als dat niet lukt in absolute harmonie dan maar in een

vrolijke kakafonie. Sommige mensen houden niet van het nogal eigenzinnige resultaat, zelfs als het grappig bedoeld is. Clark is de laatste die zich daar iets van aantrekt. Hij geeft onmiddellijk toe dat heel veel echte dansfans zijn werk kinderachtig vinden. 'Dat is uitstekend' is zijn enige commentaar. In wezen vindt hij dat zijn explosieve avondvullende uitspattingen gemaakt zijn voor een publiek dat niet de zoveelste dansvoorstelling wil bijwonen, of nog liever, voor mensen die helemaal niet in dans geïnteresseerd zijn. 'Ik wil alleen maar dat mensen zich op hun gemak voelen en plezier hebben' zegt hij glimlachend. Plezier is zeker een belangrijke factor in Clarks artistieke credo, soms zozeer dat zijn interpretatie van een grap op het randje van kinderachtig is en een andere keer groeien die grappen uit tot Fellini-achtige droomsituaties. Het spannende van Clarks werk heeft ook te maken hoe hij zijn 'extra's', over het algemeen ongeschoold, in zijn werk betreft. Alhoewel soms een beetje verwarrend, zorgt dit toch voor een uitzonderlijk gevoel van samenspel. Clark vindt het enthousiasme van de dans-amateurs onontbeerlijk voor de afwisseling in zijn werk.

'Zij zorgen ervoor dat het niet gaat vervelen', zegt hij 'en het geeft het werk het rauwe aspect waar ik zo van hou. Juist die ongekunstelde bewegingen zijn voor een getrainde danser moeilijk uit te voeren. Daarom vraag ik aan vrienden en kennissen om mee te doen'.

Clarks speciale gevoel voor humor heeft hem inmiddels tot een veelgevraagd choreograaf gemaakt. Hij was gastchoreograaf bij ettelijke Engelse gezelschappen waaronder het London Festival Ballet en Ballet Rambert. De grootste eer viel hem echter ten deel toen Rudolf Nurejev hem de opdracht gaf een ballet te creëren voor de Parijse Opéra. Nadat Nurejev Clarks groep had zien optreden tijdens het Edingurgh Festival, drie jaar geleden, vloog Nurejev de kleedkamer binnen en droeg Clark op een werk voor hem te maken. Het eerste stuk dat Clark in Parijs maakte droeg de titel 'The French Revolting'. Zoals voor hem gewoonlijk werd er van extravagante kostuums gebruik gemaakt. Ditmaal werden de dansers veranderd in figuren wier hoofden waren afgehakt door miniatuur guillotines. Aansluitend maakte hij 'Angel Foods' een serie beeldende en ronduit sexy solos voor de

drie sterdansers van de Opéra. Als vervolg trad Clarks gezelschap op in New York, Los Angeles, Australië en door heel Europa. 'I Am Curious Orange' gaat deze zomer in het Edinburgh Festival en in de herfst in het Sadler's Wells Theatre. In de herfst van dit jaar wordt een begin gemaakt met een film in de regie van Charles Atlas.

Allan Robertson is Amerikaan van geboorte een woont sinds 1982 in Europa. Hij is dansredacteur van Time Out Magazine in Londen.

The Fall

Mark E. Smith is de leider en tekstschrijver van The Fall.

The Fall heeft inmiddels 14 LP's gemaakt, waaronder een aantal illegaal uitgebrachte. Smith werd in 1958 in Salford geboren en richtte op 18-jarige leeftijd richtte hij The Fall op. Sindsdien heeft de underground-muziek een duchtige verandering onder-

gaan. The Fall fungeert als uitlaatklep voor Smiths ideeën en meningen. Smith schreef verder onder meer een toneelstuk met de titel Hey Luciani, een muzikale komedie over de mysterieuze dood van Paus Johannes Paulus I.

Als geschiedenis-bolleboos en bewonderaar van Michael Clark was I Am Curious Orange natuurlijk de aanleiding om zich te verdiepen in het gedachtenleven van Willem III.

Nog een advies van Clark aan studenten en academici; steek het maar in je reet. Hij bewondert Philip K. Dicke, Lenny Bruce en Frank Randle.

De Fall brachten hun eerste plaat in 1979 uit. De groep is op dit moment samengesteld uit zes musici tevens componisten van een gemiddelde leeftijd die vierentwintig jaar bedraagt. Hun laatste grammofoonopname is de Frenz Experiment (februari 1988). 'I Am Curious Orange' is de eerste produktie waarin live met Michael Clark wordt samengewerkt.

'Het kan me niet schelen hoe hij eruit ziet, het innerlijk is het belangrijkste', aldus Michael Clarks grootste en trouwste fan, zijn moeder.

En over zijn vrienden en collegae: 'ze geven je zo helemaal het gevoel dat je welkom bent. Het zijn echt hele lieve, vriendelijke mensen.

Toen Michael klein was dacht zijn vader dat hij maar een grapje maakte toen hij wilde dansen. Maar toen hij op zijn zevende voor het eerst optrad bij de Sievewright School of Dancing en de ster van de avond was, viel zijn vader bijna van zijn stoel.

Michael was vroeger al heel artistiek. Hij maakte kaarsen en sieraden als het maar iets artistiekerigs was. Er was ook een groot verschil tussen Michael en de andere kinderen. Zij broer Billy ging op zaterdag naar een voetbalwedstrijd en Michael ging dansen'.

Bessie volgt haar zoon op vrijwel al zijn tournees, ook tijdens zijn optreden in Amsterdam zal zij aanwezig zijn. 'Er komt een tijd dat ik niet meer mee op reis kan, maar ik zal zo lang mogelijk blijven gaan.

Michael Clark en zijn moeder Bessie Clark

Stephen Petronio Company

choreografie: Stephen Petronio

lichtontwerp: Ken Tabachnick

toneelontwerp: Justin Terzi

dansers Kristen Borg
Susan Braham
Frey Faust
Rebecca Hilton
Mia Lawrence
Jeremy Nelson
Stephen Petronio
Susan Wright

Walk-In (1986)

muziek David Linton
'Dias de Fuego y Muerte'
kostuums Yonson Pak

PAUZE

3 (1986)

muziek Lenny Pickett
'Dance Music for Borneo Horns #5'
solo Stephen Petronio

AnAmnesia (wereldpremière)

muziek Peter Gordon
kostuums Justin Terzi
Sharon Graubard

Co-productie Holland Festival/Festival International Montpellier-Danse

Gepresenteerd door Alfred Neumann

Stephen Petronio Company

artistiek directeur: Stephen Petronio
lichtregie: Stan Pressner
grafisch en visueel ontwerp: Justin Terzi
zakelijk leider: Beth Clarke Glancey
administratief medewerker: Cliff Scott
stage manager: Leo Janks
tourleider: Ann Rosenthal

Stephen Petronio Company is vertegenwoordigd door Soho Booking,
625 Broadway, New York, N.Y. 10012, U.S.A. Directeur: Ann Rosentahl.
Telefoon: 212-473-5666.

Deelname van de Stephen Petronio Company aan het Holland Festival en
Festival International Montpellier-Danse is mede mogelijk gemaakt door
Fund for U.S. Artists at International Festivals, een gemeenschappelijk
initiatief van de Rockefeller Foundation, U.S. Information Agency en
National Endowment for the Arts.

Op de volgende pagina's:

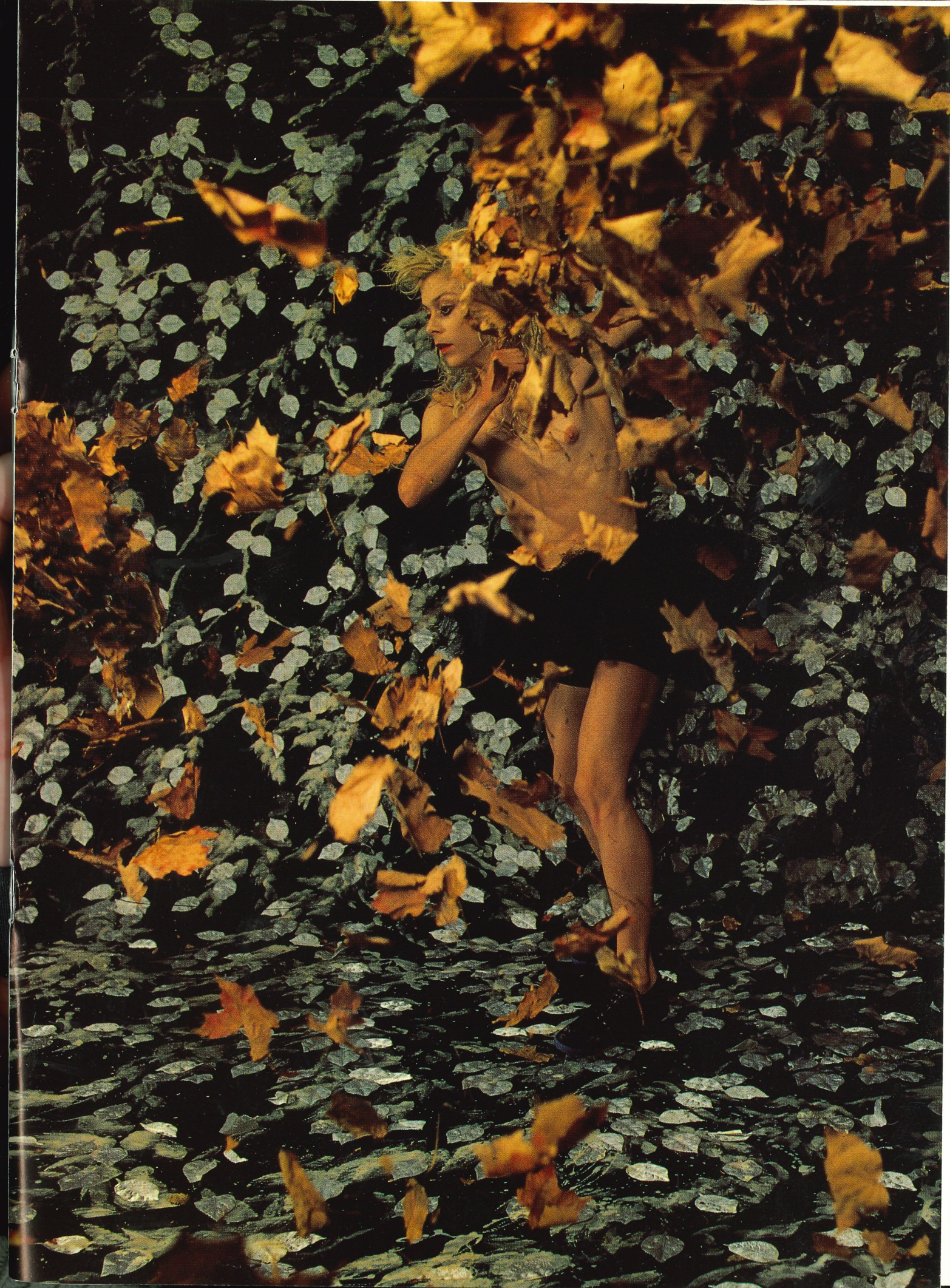
Michael Clark

Lalala Human Steps (2x)

Stephan Petronio

Stephen Petronio

Een gesprek met Stephen Petronio door William Harris

Is de titel van je werk belangrijk?

Alles wat met een choreografie te maken heeft kan aanduiden hoe je naar iets moet kijken of geeft een indicatie van hetgeen misschien achter de bewegingen op het toneel schuilgaat. Als de clue voor een puzzel. De titel van mijn werk *AnAmnesia* is samengesteld uit amnesie, plotseling geheugenverlies en anamnesis, het terugkrijgen van je geheugen.

Begin je het choreografische proces met het verzinnen van een titel?

Soms. Ik heb choreografieën gemaakt waarvan ik eerst de titel vaststelde en daarna de flarden geluids- en bewegingsmateriaal in elkaar schoof en bij elkaar bracht waarbij ik op de een of andere manier vanuit de titel associeerde. Bij *AnAmnesia* was het stuk zelf het uitgangspunt. Op het moment dat een simpele bewegingslijn zich begon te ontwikkelen, schoten bepaalde woorden door mijn hoofd. Geheugenverlies is iets dat mij al geruime tijd in verschillende gedaanten bezighoudt. Ik probeer me vaak te herinneren hoe ik een toevallig gecompliceerde beweging moet reconstrueren. Ik haal de bewegingen steeds uit hun context, zodat ze hun samenhang verliezen. Wanneer een klassieke figuur geplaatst wordt naast een loopbeweging wordt de klassieke figuur uit zijn referentiekader gehaald. Op dat moment is het bruikbaar. Wanneer iets zijn samenhang verliest, kun je de betekenis hervormen. Het terugkrijgen van je geheugen is een soort contrapunt.

Een bepaalde sectie in *AnAmnesia* is gebaseerd op jeugdherinneringen en het herinneringsproces: waarom een bepaalde indruk mijn spieren doet spannen of ontspannen. Een van mijn vroegste herinneringen dateert uit mijn derde jaar. Ik speelde met mijn broertje tegen het vallen van de avond in de sneeuw en hij peperde mij in. Ik rende huilend naar binnen. Mijn moeder nam me mee naar de voordeur om te wachten op mijn broertje. Op dat moment realiseerde ik mij dat ik drie jaar was. Mijn gezicht was tegen het raam gedrukt en ik raakte met drie vingers het koude glas aan. Dit beeld is in het stuk opgenomen.

Mijn overleden grootvader komt er ook in

voor - de vorm van zijn lichaam, zijn houding, zijn loopje. Hij had een hele dikke buik en hij droeg altijd slippers omdat hij in Florida woonde. Ik heb hem nog nooit met schoenen aan gezien. Daarom had hij een soort schuifelend loopje. Langzaam zonder geluid, zacht.

Vormen deze herinneringen een thema?

Dit stuk is niet autobiografisch. Die herinneringen vormen alleen maar materiaal voor de vormen van waaruit ik werk. In mijn hele werk zijn de bewegingen gebaseerd op indrukken. Alles komt ergens vandaan - kranteknipsels, foto's, woorden, herinneringen zelfs als ze volkomen uiteen worden gerafeld of geabstraheerd zijn. De prikkel die je spieren tot actie dwingt wordt veroorzaakt door een indruk. Ik probeer verschillende beelden te verknippen en ze opnieuw te verweven tot een meervormig moment. In mijn solo #3 bijvoorbeeld, bracht ik impressies van mensen die iets met hun stem doen bij elkaar, zangers, predikers, politici en transposeerde delen van die figuren op mijn lichaam. Zo worden op een zeker ogenblik de handen van Judy Garland met de benen van Ronald Reagan en het hoofd van Frank Sinatra samengevoegd. Op die manier krijg je een meervormige persoonlijkheid. Ieder beeld bestaat soms uit drie figuren tegelijk. In het deel waarmee *AnAmnesia* begint heb ik van het hele lichaam gebruik gemaakt om een bepaald beeld op te roepen. Ik heb het complete moment overgebracht. Zoals de figuur van het driejarige kind dat zich opeens bewust wordt van zichzelf. Maar dat is niet het enige waar het in dit werk om gaat. Ik was ook geïnteresseerd naar de functie van het lichamelijk contact; ik bedoel wat gebeurt er met iemand in een bepaalde levensfase. Hoe reageert een lichaam op een omhelzing, streling, begroeting en afscheid. Daarna combineerde ik die momenten. Tegelijkertijd raakte ik gefascineerd door de manier waarop de dansers tijdens onze samenwerking met elkaar omgingen. Die band vormde een tweede gegeven voor het stuk. Ik ben nieuwsgierig naar het lijfelijk contact en wat daar uit voortvloeit. In *AnAmnesia* bevinden zich zeven mensen op het toneel waarvan handen, voeten, dijen, armen en gezichten in elkaar overlopen. Er zitten elementen in die buiten het conventionele gedragspatroon vallen. Wanneer je tegen

iemands lichaam wordt aangedrukt vindt er een wederzijds contact plaats. Ik heb geprobeert de warmte, de menselijkheid, de seksualiteit, de sensualiteit en het intellect van deze fysieke interacties te vangen.

Waarom maak je gebruik van zulke heftige ritmes en complexe passen.

Ik vindt het uitermate opwindend om te ervaren hoe dansers omgaan met situaties die overladen zijn met gebaren. Om het verstand en het lichaam met bijna elektronische snelheid een serie figuren tegelijkertijd te laten uitwerken. Een dergelijke overvloed aan indrukken geeft me heel veel voldoening en vindt ik onzettend sexy en indringend. Ik probeer wel eens de informatie minder snel te laten verlopen maar dan merk ik dat de bewegingen te aards worden. Het geeft je de tijd om te herkennen wat voor actie er plaats vindt. Als choreograaf interesseert me dat niet. Als je vijf dingen langs je gezicht ziet vliegen en je weet dat je nummer vierenhalf moet pakken, is dat heel spannend voor degene die dat doet en ontzettend verwarrend voor de toeschouwer. Het is een soort jongleren. Ik ben er verslaafd aan. Er zijn ongeveer twaalf minuten in AnAmnesia waarin ik heel bewust de beelden opsplits. Waarin ik beurtelings de afbraak en de gelaagdheid van de bewegingen op het lichaam projecteer. Dit gebeurt heel afgewogen en abstract en kan daardoor worden beschouwd als een soort geraamte van het stuk. Daarnaast plaatste ik gevoelige en ontroerende momenten en jeugdherinneringen. Tijdens het proces dacht ik voornamelijk in kleuren. De achtergrond of het geraamte dat bestaat uit ruimtelijke gebaren en bewegingen is koel.

Blauw en groen. Het meer fysieke gedeelte is veel roder.

Hoelang heb je aan AnAmnesia gewerkt?

Van begin tot eind ongeveer een jaar. Ik heb veel tijd nodig. Ik begon in juli 1987 met een heel simpel en rudimentair idee. Een zeer bewust proces waaruit een soort materiaal ontstaat. Omdat ik in het begin meestal niet weet waar het naartoe gaat volg ik wat mijn lichaam en hersens mij ingeven. Daarna sla ik die verschillende frases op in een soort van choreografisch pakhuis. Als ik het stuk ga samenstellen kijk ik wat ik in voorraad heb en of dat past in de ontwikkeling van dat stuk. Die eerste ideeën zijn meestal niet de beste. Maar wanneer ze tot wasdom komen gaan ze een eigen leven leiden. Tegen de tijd dat ik ze volkomen eigen heb gemaakt en niet meer weet waar het nou eigenlijk om gaat beginnen de delen in elkaar te vallen. Meestal tot mijn grote tevredenheid, vreugde en verrassing. De eerste twee minuten maakte ik in twee maanden. De volgende twee maakte ik geruime tijd later in slechts twee dagen. Het heeft me een heleboel tijd gekost om te vermijden dat bewegingen of constructies uit eerder werk herhaald zouden worden. Dit zou mijn stijl voorspelbaar hebben gemaakt. Toch heb ik voor een deel van AnAmnesia gebruik gemaakt van de ontwikkeling in mijn werk in plaats van helemaal opnieuw te beginnen. Het twaalf minuten durende raamwerk vormt een evolutie van de stijl waaraan ik de afgelopen vijf jaren heb gewerkt. De fragmenten vertonen een soort duidelijkheid die er daarvoor niet was. Ik heb daarvan gebruik gemaakt als tegenhanger voor het hysterische samenspel dat de bovenlaag vormt.

Stephen Petronio Company - biografieën

Stephen Petronio is choreograaf sinds 1979. Zijn meest recente werk omvat zowel virtuoze dans als visuele ontwerpen en originele composities van hedendaagse componisten.

Hij werkt in opdracht drie opeenvolgende jaren voor het Dance Theater Workshop met beurzen van de Jerome Foundation en de New York State Council on the Arts, en ook voor het Danspace Project met fondsen van de National Endowment for the Arts.

Zijn choreografieën zijn vele malen onderscheiden, waaronder die van de National Endowments for the Arts, New York Foundation for the Arts, Just Above Midtown, opdrachten van het Jacob's Pillow Dance Festival en in 1986 een 'Bessie' New York Dance and Performance Award. In 1988 ontving hij een tevens een beurs van de John Simon Guggenheim Foundation.

Gedurende meer dan zeven jaar was hij lid van de Trisha Brown Company. In 1984 vormde hij de Stephen Petronio Company, die uitgebreide tournees maakte door de Verenigde Staten en Europa, waaronder het Spoleto Festival (USA); Pepsico Summerfare; Dance Umbrella Festival (London), De Singel (Antwerpen); Festival d'Automne (Parijs); Gulbenkian Stichting (Lissabon); Millers Studio (Zürich) en het Springdance Festival in Utrecht.

Petronio maakte choreografieën voor de Tasmanian Dance Company in Australië, en hij maakte in de lente van 1987 en belangrijk nieuw werk voor het West-duits Ballett Frankfurt, het gezelschap dat al eerder tijdens dit Holland Festival te zien was.

Kristen Borg werkte met Charles Weidman, Sara Rudner, Dan Wagoner, Diane Martel, David Parsons en Richard Colton. Ze studeerde aan de Juilliard School in New York en danst sinds 1984 met Stephen Petronio.

Susan Braham voegde zich eveneens in 1984 bij de Stephen Petronio Company. Daarnaast danste ze met Susan Rethorst. Haar eigen choreografie werd uitgevoerd op verschillende locaties in New York. Ze studeerde aan de New York University en bekwaamt zich momenteel in de Alexander techniek.

Frey Faust begon op 8-jarige leeftijd op te treden met zijn moeder en zuster in het dansgezelschap Sybil. Hij werd door de Marceau Mimeschool uitgenodigd voor een

studiejaar die schermen, gymnastiek, ballet, jazz, acteren en mime omvatte. Daarnaast studeerde hij contactimprovisatie, Aikido en Afro-Haïtiaanse dans. In 1980 ontving hij een beurs van de Merce Cunningham Foundation, waar hij drie jaar studeerde, naast een studie bij Janet Panetra. Sinds 1986 werkt hij voor de Stephen Petronio Company.

Rebecca Hilton komt uit Melbourne, Australië, waar ze danste bij Dance Exchange in Sydney, Danceworkes in Melbourne en verschillende Australische choreografen. Sinds haar komst in New York danste ze bij Risa Jarslow and Dancers en John Carrafa and Dancers. In maart 1988 maakte ze deel uit van de Stephen Petronio Company.

Mia Lawrence studeerde aan de Northwestern University in Illinois. Ze danste met de Joel Hill Dancers, Mafata Dance Company en Sharon Kinney and Dancers. Haar choreografieën werden uitgevoerd in Chicago en in de Cunningham Studio in New York. Sinds 1987 danst ze bij Stephen Petronio.

Jeremy Nelson werd geboren in Nieuw Zeeland. Hij studeerde aan de London School of Contemporary Dance en werkte bij Siobhan Davies en Second Stride. Sinds zijn komst naar New York danste hij met Hanna Kahn, Lisa Kraus, Jennifer Monson en sinds 1984 bij de Stephen Petronio Company.

Peter Gordon is een van de belangrijke componisten uit 'downtown' New York. Hij studeerde compositie aan de Universiteit van Californië in San Diego en het Center for Contemporary Music in Oakland. In 1975 verhuisde hij naar New York City en richtte later het Love and Life Orchestra op met David Van Tieghem. Sinds het einde van de jaren zeventig heeft Peter Gordon talloze concerten gegeven in Amerika en Europa met verschillende ensembles. Hij componeerde muziektheaterstukken en balletten en heeft vele prijzen gewonnen, zoals de Bessie New York Dance and Performance Award voor *Otello* en *Secret Pastures*. Hij is tevens actief geweest in de modewereld, samenwerkend met Willi-Wear/WiliSmith en videokunstenaar Kit Fitzgerald.

Zijn werk verscheen o.a. op *Star Jaws*, *Innocent*, *Brooklyn* en *Otello*.

David Linton is slagwerker en componist. Hij

heeft zijn werk sinds 1980 zowel in Amerika als Europa uitgevoerd. Hij schreef bal-letmuziek voor verschillende choreografen in New York, onder wie Karole Armitage. Naast het leiden van zijn eigen ensembles heeft hij tevens deel uitgemaakt van ensembles van componisten als Rhys Chatham, Glen Branca en Elliot Sharp. Zijn werken zijn op meerdere locaties in New York City uitgevoerd, maar ook in het Théâtre de la Bastille in Parijs en het Festival van Graz. Zijn compositie voor de Charles Atlas video Parafango werd uitgezonden in 1985 als deel van de PBS serie 'Alive from Off Center'. Zijn Simpleton's Guide to the World's Greatest Music won een Bessie New York Dance and Performance Award in 1985.

Yonson Pak werd geboren in Korea en studeerde aan het Pratt Instituut in New York. Haar kledingontwerpen kenmerken zich door beweging en contrast, hetgeen in haar visie het beste tot zijn recht komt in dans.

Lenny Picket is een virtuoze saxofonist en componist die werkte met en op opnamen verscheen van o.a. David Bowie, Mick Jagger, The Talking Heads en de Love of

Life Orchestra. Hij schreef werken voor theater, film en dans, waaronder de 'Bessie' winnende muziek voor Adrift van Stephen Petronio. Hij is momenteel de solo-saxofonist voor 'Saturday Night Live' van NBC.

Ken Tabachnik is all-round op het gebied van de belichting in alle vormen van entertainment. Hij heeft een seizoen gewerkt voor Jennifer Muller en The Works, zijn belichtingen voor dansproducties waren te zien bij Martha Graham en Trisha Brown. Hij werkte in het theater met de Royal Shakespeare Company, Whoopy Goldberg en verschillende produkties van Robert Wilson.

Sinds 1984 ontwerpt hij de belichting voor de Stephen Petronio Company.

Justin Terzi werkte als ontwerper in de reclamewereld, uitgeverijen, theater, televisie en film. Hij ontwierp tevens het decor voor talloze modeshows en industriële tentoonstellingen. Onlangs werkte hij aan de films Deadly Illusion en Love or Money de Whitney Houston-video I want to dance with somebody en de NBC-serie Saturday Night Main Event. Hij werkt sinds 1982 samen met Stephen Petronio.

Lieve Stephen,

Je moeder en ik kwamen er al heel snel achter dat je je leven op je eigen manier en in je eigen tempo zou gaan leiden. Je moeder moest in een sneeuwstorm pijlsnel naar het ziekenhuis worden gebracht om jou ter wereld te brengen.

Grootvader beschikte over een bijzonder groot inzicht toen hij voorspelde dat je later een belangrijke danser zou worden. Of kwam dat omdat je altijd door het huis danste als je muziek hoorde? Wanneer je bij grootvader logeerde nam hij je soms op zaterdagavond mee naar het café op de hoek. Je was heus nog niet rijp voor je eerste optreden maar hij wist waar je hart naar uitging. Als jongetje verbaasde je ons al door de soms geniale gedachten die je uitsprak. Je hield je ideeën nooit voor je en je wist alles gedaan te krijgen wat je wilde.

Je begrijpt zeker wel dat we van een dokter Petronio droomden maar tijdens je studietijd begon je te dansen. Alhoewel ik me in het begin zorgen maakte over je toekomstige bestaan was mijn grootste angst

dat je je achternaam zou veranderen als je eenmaal op de New Yorkse podia stond.

We wisten zo weinig van moderne dans laat staan dat ik enig idee had waar je mee bezig was. Maar natuurlijk waren we waanzinnig enthousiast na je eerste optreden. Na afloop van een van die eerste voorstellingen zei je moeder dat je als een soort slang danste.

Ik begrijp nog steeds zo weinig van waar je werk over gaat. Als je in het spotlight een solo danst weet ik niet wat je aan het doen bent maar krijg ik wel een heel sterk en bijzonder gevoel. Ik kijk vol verbazing hoe je danst en herken je ideeën ook in de bewegingen van jouw dansers. Ik weet niet wat je wil zeggen maar toch heb ik je leren 'kennen' in de bewegingen en betekenis van jouw taal. In je werk lijken de dansers samen te smelten. Toch treedt iedereen als ster naar voren als zij een bepaalde stemming moeten uitbeelden. Geef je je leven vorm? Zijn het bewegende autobiografieën?

Liefs Pap

Thomas J. Petronio

Stephen Petronio

Lalala Human Steps

New Demons

choreografie: Edouard Lock

dansers Marc Béland, Louise Lecavalier,
Francine Liboiron, Edouard Lock,
Donald Weikert

balletmeester Renald Rabu
muziek West India Company

compositie, arrangementen en produktie:
Asha Bhosle, Pandit Dinesh, Peter Culshaw
en Stephen Luscombe

opnameleiding: Marcus Peterson
(met dank aan John Talbot, Leroy,
Albert en Betty)

verdere muziek *geluidsmix:* Alain Tassé en Benoit Gauvin
René Despers
Olle Romo

geluiden Janitors Animated

teksten Edouard Lock

gitarist Alain Bertrand

zanger Priya Khajuria

film *concept en regie:* Edouard Lock
camera: Serge Trottier en Georges
Archambault

editing/montage: Edouard Lock,
Jean-Claude Beauséjour

lichtontwerp Timothy Crack

technische leiding Jim Roe

assistent stage manager Philippe Hébert

geluidstechniek Denis Deslisle, Alain Tassé

projectie Timothy Crack

decor en requisieten Manon Desmarais, Luc Dussault,
Richard Gravel, Denis Larose

kostuums Robert Breton, Michel Dubé,
Renée Filion/Costume Plus,
Michel-André Thibault

algehele leiding Mark Hammond

bedrijfsleider Jillian MacDonald

exclusieve vertegenwoordiging Skalkogiannis

Europese coördinatie Hans de Weers/Linda Lodeizen

Lalala bedankt:

The Canada Council/Le Ministère des Affaires culturelles de Québec/The Touring Office/The Department of External
Affairs/ Le Ministère des Relations Internationales/Le Conseil des Arts de la Communauté urbaine de Montréal

Louise Lecavalier en Edouard Lock

Lalala Human Steps

New Demons

In 1981 the butterfly effect was discovered by astronomers James Gleick and stated thus by him 'A butterfly stirring the air today in Peking can transform storm systems next month in New York'. The Mandelbrot theorem of fractals states that nature works with only a few shapes and repeats them endlessly. Yet, though they repeat each other, they are never completely duplicated. Although there are patterns, the shapes are not predictable. These are examples of chaos as a natural force and not as it is commonly perceived, as a lack of order.

Reigenbaum's constant states that there is a commonality in all chaos.

I see the chaotic force in the complex forms of leaves moving in the wind, or water as it flows. I sense the chaotic force as a structure that is too complex to express. My work with my company has reflected my interest in this. I feel dance can give voice to this. As it pushes the body into complex movement patterns, some sense of chaotic structure can be exposed. In a way, it can be said that the body has a finite form, only when it is at rest. When moving, it is our knowledge of its shape that stops the body from becoming a partially abstract and chaotic form. The mind knows the shape of the dancer. The mind knows it's a human shape. The eye has no such limitation.

Edouard Lock

Het gezelschap Lalala Human Steps werd in 1980 in Montreal opgericht door Edouard Lock. De groep maakte tournees over de gehele wereld en nam daarbij deel aan vrijwel alle grote festivals. De persstemmen en de publieke reacties waren bijna zonder uitzondering overweldigend te noemen. Locks originele en uitzonderlijke talent als choreograaf werd bekroond met de Bessie Award voor een van de beste dansproducties van New York in het seizoen 85 86. In 1985 was deze produktie, *Human Sex*, eveneens te zien in het Holland Festival.

Met ongebreidelde energie en totale inzet voeren de dansers complexe en op enorme snelheid voorgeschreven danspatronen uit. Onderbroken door korte interacties van de choreograaf veranderen de duo's, trio's en kwartetten onze opvatting van hetgeen mogelijk is.

Lock heeft zich met zijn werk geschaard in de rij van de meest vooraanstaande choreografen op het gebied van de internationale hedendaagse dans.

Aline Gélinas

HOLLAND FESTIVAL WIJN

Evenals de afgelopen twee jaren is in samenwerking met Sopexa en het Comité Interprofessionnel des Vins du Côtes du Rhône te Avignon een speciale Holland Festival wijn geselecteerd.

De selectie is gemaakt door een deskundig proefpanel waarin onder meer Gerard Fagel van restaurant de Hoefslag, de general manager van American, Heinz Strobl, de directie van Sancerre en Robert Leenaers, auteur over wijnen, zitting hadden.

Voor de rode Côtes du Rhône is de keuze gevallen op 'Château Ruth' van G. Meffre in Gigondas. Importeur is Wijn Verlinden te Den Bosch.

De witte wijn is 'Petit Duc' van Père Anselme in Châteauneuf du Pape en wordt geïmporteerd door André Kerstens uit Tilburg.

Zoals gebruikelijk dragen de wijnen het etiket van het Holland Festival kunstenaarsaffiche. Dit affiche, tevens verkrijgbaar als zeefdruk in een gesigndeerde oplage van 125 exemplaren, werd voor 1988 ontworpen door Toon Verhoef.

De wijnen zullen tijdens het Holland Festival worden geschonken in diverse restaurants en theatercafés en zijn verkrijgbaar bij een aantal gespecialiseerde slijters.

SPONSORS

KLM Royal Dutch Airlines
American Express
PTT Telecommunicatie Amsterdam
Kodak Nederland
Avenue
de Volkskrant
Dommelsche Bierbrouwerij bv
American Hotel
F. van Lanschot Bankiers nv
Fiat Auto Nederland
ICE, Italiaans Instituut voor de buitenlandse Handel;
Koninklijke Wessanen nv;
Reitsma & Wertheim, overname adviseurs
Drukkerijen Debussy Ellerman Harms bv
Mart. Spruyt bv., Amsterdam
Grafisch Centrum Amsterdam (GCA)
Van der Kroft, Advocaten te Amsterdam
AT&T Nederland bv
Nauta en Haagen bv
Wordperfect Europe bv
Epson Business and Information Centre bv
Golden Tulip Barbizon Palace

COLOFON

Bestuur:

F.A. Becht (voorzitter)
mr H.J. Jong (penning-meester)
dr L.J.C.M. Le Blanc
dr L. Ginjaar
mr. G. Korthals Altes
drs A.C.H. Kuijpers
J. Muis
mr E.L.L. de Wilde

Directeur:

Adriaan 's-Gravesande

Adjunct-directeur:

Geert Dales

Juridische zaken:

Marcel de Zwaan

Programmering:

Marc Jonkers (dans)
Arthur Sonnen (theater)
Adriaan 's-Gravesande
Elmer Schönberger (muziek)

Productieleiding:

Elza Heijman

Producers:

Joseé Voormans
Karin IJzermans

Productie-assistentie:

Sigi Giesler
Marty Meinardi
Marja Molenwijk
Just Smits
Gwenöelle Trapman

Productie en programmering Off Holland:

Paula van Eijk
Roeland Hazendonk
Renee Jonker
Rob Klaasman
Monica van Steen
Sieuwert Verster

Publiciteit

Irene de Groot
Carla Hazewindus
Neil van der Linden
Marijke Orthel
Marc Wielaert

Pers:

Babs van Overbeek
Anneke de Vries
Anne Wertheim

Sponsoring:

Jolanta Polomski

Secretariaat:

Tineke van Manen
Alma Netten
Jildou Straat
Isabelle Vermeij

Administratie:

Anny Brouwers
Anita van der Kroft

Huishouding:

Lies Bührmann-Indrisie

Grafisch Ontwerp:

Vincent van Baar
(Studio Dumbbar)

Druk/Zetwerk:

BV Grafisch Centrum
Amsterdam (GCA)

Foto omslag:

Lex van Pieterse